

ಮಹಿಳಾ ಮೀಸಲು: ವಾಗ್ಧಾನದಿಂದ ಇತಿಹಾಸದತ್ತ

ವೀಕೆಂಟ್ ಮಿಷನ್ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಳಕು ಬೀಳಿಸಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ಮೂಲಕ 10 ಕೋಟಿಗೂ ಅಧಿಕ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಅಡುಗೆ ಅನಿಲ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಬದಲಾವಣೆ ತಂದಿದೆ.

ಭಾರತದ ಪ್ರಜಾಪತ್ರಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಾನ ಪ್ರತಿನಿಧಿತ್ವ ಅಂಶವು ಹಲವು ದಶಕಗಳ ಕನಸಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕನಸಿಗೆ ವಾಸ್ತವ ರೂಪ ನೀಡಿದ ಮಹತ್ವದ ಹೆಜ್ಜೆ ನಾರಿ ಶಕ್ತಿ ವಂದನ ಅಧಿನಿಯಮ, 2023. ಸುಮಾರು 27 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ರಾಜಕೀಯ ಚರ್ಚೆ, ವಿಳಂಬ ಮತ್ತು ವೈಫಲ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಸಿಲುಕಿದ ಮಹಿಳಾ ಮೀಸಲಾತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಕೊನೆಗೊಂಡ ಪರಿಹಾರ ದೊರೆತಿದೆ. ಅನೇಕ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಬಂದು ಹೋಗಿದ್ದರೂ, ಈ ಮಹತ್ವದ ಮಸೂದೆ ಕಾನೂನಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ, 2023ರಲ್ಲಿ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಕೆವಲ ಒಂದು ಕಾನೂನು ಬದಲಾವಣೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಜಾಪತ್ರಿಕೆ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಬದಲಿಸುವ ಐತಿಹಾಸಿಕ ತಿರುವಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೂಲಕ ಲೋಕಸಭೆ ಮತ್ತು ವಿಧಾನಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಶೇ.33ರಷ್ಟು ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲೂ ಎಸ್.ಸಿ ಮತ್ತು ಎಸ್.ಟಿ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಾತಿ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರ ರಾಜಕೀಯ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಹೆಚ್ಚುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯಕ್ಕೂ ಬಲ ಸಿಗುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ದೇಶದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಅರ್ಧ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವರ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿತ್ವ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿತ್ತು, ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ನೀಗಿಸುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳಾ ಮೀಸಲಾತಿ ಮಸೂದೆ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ 1996ರಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಯಿತು, ನಂತರ ಹಲವು ಬಾರಿ ಅದನ್ನು ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲಾಯಿತಾದರೂ, ಅದು ಕಾನೂನಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಈ ವಿಳಂಬಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ ಕೊರತೆ, ಪಕ್ಷಗಳ ಒಳಗಿನ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು, ಮತ್ತು ಒಟ್ಟಾರೆ ರಾಜಕೀಯದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಯಾದ ಕೊರತೆಯಾಗಿತ್ತು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮತ್ತು ಮಿತ್ರ ಪಕ್ಷಗಳು ಈ ಮೊದಲನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ, ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಆಸೆಕಾರ್ಯಕರ ವಿಷಯವೆಂದು ನೋಡಿದವು ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬದಲಿಸಿ ಮಹಿಳಾ ಮೀಸಲಾತಿ, ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿ ಅವರ ನೇತೃತ್ವದ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ. 2023ರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಂಸತ್ ಭವನದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಶೇಷ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ಸ್ಪಷ್ಟ ರಾಜಕೀಯ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿತು. ಹೊಸ ಸಂಸತ್ ಭವನದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಪ್ರಮುಖ ಕಾನೂನಾಗಿ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳಾ ಮೀಸಲಾತಿ ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಡಳಿತದ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದುವಾಗಿ ರೂಪಿಸಿತು.

ಇದು ಕೆವಲ ಪ್ರತಿಪಕ್ಷದ ಹೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲ, ಬಲವಾದ ರಾಜಕೀಯ ಸಂದೇಶವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಮೋದಿ ಸರ್ಕಾರ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಕೆವಲ ಮೀಸಲಾತಿ ನೀಡಿಯಾಗಿ ನೋಡದೆ,

ನಾರಿ ಶಕ್ತಿ ಎಂಬ ವಿಶಾಲ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಭಾಗವಾಗಿ ಮಂಡಿಸಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಕಳೆದ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮೋದಿ ನೇತೃತ್ವದ ಸರ್ಕಾರ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬೇಟೆ ಬಚಾವೋ ಬೇಟೆ ಪಡಾವೋ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿದೆ. ಉಜ್ಜ್ವಲ ಯೋಜನೆ ಮೂಲಕ 10 ಕೋಟಿಗೂ ಅಧಿಕ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಅಡುಗೆ ಅನಿಲ ಸಂಪರ್ಕ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತಂದಿದೆ, ಸುಕನ್ಯಾ ಸಮೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಭವಿಷ್ಯದ ಬೆಳಕಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ, ತ್ರಿಪತ್ನಿ ಶಿಲ್ಪಕಾರ್ಯ ರದ್ದು ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಮುಸ್ಲಿಂ ಧರ್ಮದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಕ್ಕಳ

ಜೀವನವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ. ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಕ್ಕಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿದ್ದರೆ ಆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅನೇಕ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಕ್ಕಳ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿ ನೇತೃತ್ವದ ಸರ್ಕಾರ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನದಡಿ ಅನೇಕ ನಿರ್ದೇಶಕರ 10 ಕೋಟಿಗೂ ಅಧಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಮೂಲಕ ಬಯಲು ಮುಕ್ತ ಶೌಚ ಮಾಡಿದೆ.

ದೇಶದಾದ್ಯಂತ 55 ಕೋಟಿಗೂ ಅಧಿಕ ಜನರಿಗೆ ಜನ್ಮ ಧನ್ ಯೋಜನೆ ಮೂಲಕ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸಹ ದೇಶದ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ಬಲ ನೀಡಿದೆ, ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ದೇಶದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಅರ್ಧ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವರ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿತ್ವ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿತ್ತು, ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ನೀಗಿಸುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳಾ ಮೀಸಲಾತಿ ಮಸೂದೆ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ 1996ರಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಯಿತು, ನಂತರ ಹಲವು ಬಾರಿ ಅದನ್ನು ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲಾಯಿತಾದರೂ, ಅದು ಕಾನೂನಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಮಹಿಳೆಯರ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿತ್ವವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ದಿಟ್ಟ ನಿರ್ಧಾರ ನಾರಿ ಶಕ್ತಿ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಅಧಿನಿಯಮ, 2023.

ಈ ಒಟ್ಟಾರೆ ಮಹಿಳೆಯರ ರಾಜಕೀಯ ಸಬಲೀಕರಣ, ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿಯವರ ಮುಂದುವರಿದ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಕೆವಲ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಾಗಿ ಬಿಡದೆ, ಕಾರ್ಯಾಯಾಗ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಚರ್ಚೆಯಿಂದ ಸಂಭವಿಸಿದ ಭದ್ರತೆಗೆ ಈ ಬದಲಾವಣೆ ಬಹುಮುಖ್ಯ ವಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಮಹಿಳೆಯರ ರಾಜಕೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ದೇಶದ ವಿಪರ್ಯಾಯವೆಂದರೆ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಯಾದರೂ ಸಹ ತಮ್ಮ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ನಾಯಕಿ ಸೋನಿಯಾ ಗಾಂಧಿ ಹಿಡಿದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಅಡಳಿತ ನಡೆಸಿದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರ್ಕಾರ ಕೂಡ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಯಿತು.

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮತಬ್ಯಾಂಕು ಒಟ್ಟಿಗೆ ರಾಜಕಾರಣಿಯಾದ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹಿಳೆಯರ ಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈ ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಕಟಣೆಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಮಹಿಳೆಯರ ಪರವಾಗಿ ನೀಡಿದ ತೀರ್ಪನ್ನು ಶೂನ್ಯಗೊಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ತಂದು ಅವರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರಾಜೀವ್ ಗಾಂಧಿ ನೇತೃತ್ವದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರ್ಕಾರ.

ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ತರಬೇತನ್ನು ಸಹ ವಿರೋಧಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ದರಗಳ ಜಾಳಿ, ಆ ಪಕ್ಷದ ಪಾಲಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹಿಳೆಯರ ರಾಜಕೀಯ ಮೀಸಲು ಕೆವಲ ನೆಹರು

ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಮೀಸಲಾಗಿದೆ. ಕುಟುಂಬ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾತ್ರ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದು, ಕಷ್ಟ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವ ಸಂಭಾವನೆಯನ್ನು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುವವರು ಮಹಿಳೆಯರು. ಆದರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೋವಿಡ್ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿತ್ತು, ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕ ಸುಮಾರು ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿತ್ತು. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಮಿತ್ರ ಸಹಿವೆ ನಿರ್ಮಲಾ ಸೀತಾರಾಮನ್ ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕು.

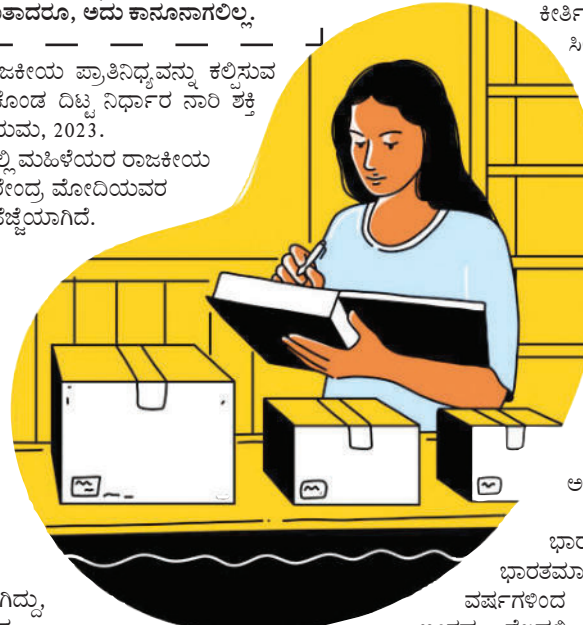
ಸಂಕಷ್ಟದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹಿಳೆಯರ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಲಾ ಅವರು ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಲ್ಪವಾದ ಪರಿಣಾಮ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತೆರಿಗೆ ಹಣ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಜನರ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಮಹತ್ವವಾದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ, ಎರಡನ್ನೂ ಒಬ್ಬ ಮಹಿಳೆಯಾಗಿ ಅವರು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ರೀತಿಯನ್ನು ಇಡೀ ಜಗತ್ತು ನೋಡಿದೆ.

ಭಾರತಮಾತೆಯಾಗಿ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಇಂತಹ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಸಂಕಷ್ಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾರಿಯ ಶಕ್ತಿ ಪ್ರದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಏಳು ದಶಕಗಳ ಸಮಯ ಈಗಾಗಲೇ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿದೆ.

ದೇಶದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಈ ಮೀಸಲಾತಿ ವಿಳಂಬವಾಗಿತ್ತು. ಕೆವಲ ಮಹಿಳೆಯರೇ ಇಡೀ ಮೀಸಲಾತಿ ನೀಡುವ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿಯವರ ನಾರಿ ಶಕ್ತಿ ವಂದನಾ ಅಧಿನಿಯಮ ಜಾರಿಗೆ ಬರುವ ಮೂಲಕ ಏಳು ದಶಕಗಳ ಕನಸು ನನಸಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ನಾರಿ ಶಕ್ತಿ ವಂದನ ಅಧಿನಿಯಮ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಜಾಪತ್ರಿಕೆಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ತಿರುವಾಗಿದೆ. ಹಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ವಿಳಂಬವಾಗಿದ್ದ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಕಾನೂನಾಗಿ ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ದಿಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟಿರುವ ಮೋದಿ ಸರ್ಕಾರ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದೆ.

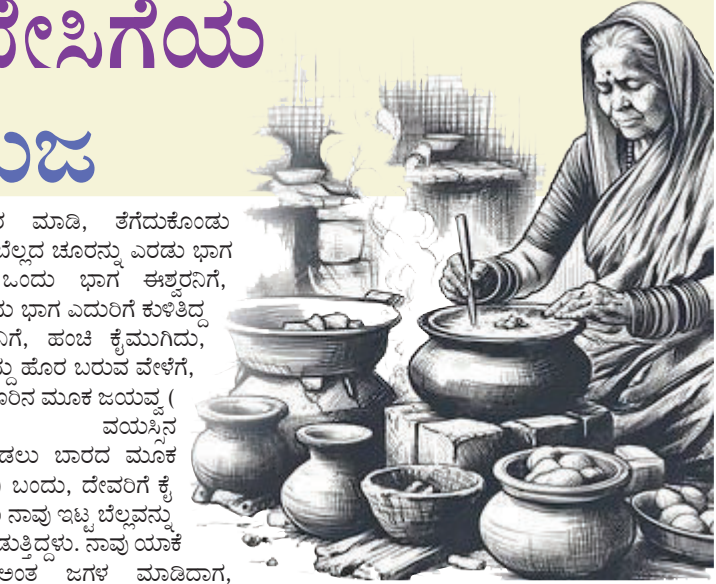
ರಾಜಕೀಯ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ, ಸಮನ್ವಯ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಮೂಲಕ ಈ ಸಾಧನ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದು ಕೆವಲ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಮೀಸಲಿಡುವ ಕಾನೂನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಭಾರತದ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ನಾಯಕತ್ವ ನೀಡುವ ಮಹತ್ವದ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿದೆ. - ಮೋಹನ್ ಮಿಶ್ರ

ಅಜ್ಜಿ ಊರಲ್ಲಿ ಬೇಸಿಗೆಯ ರಜೆಯ ಮಜ

ಅಜ್ಜಿ ಅರಮನೆಗಿಂತ, ಅರ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ, ಹೇರ್ದೇ ಇಡ, ಒಂದು ಬಟ್ಟೆ ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು ಬನಿಸು, ಚಿಡಿ, ತುಂಬು, ನಿಕರಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು, ಸಪ್ತ ಮೋರೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡಿನ ಕಡೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಅಜ್ಜಿ (ಅಮ್ಮನ ಅಮ್ಮ) ಬಳಿ ಓಡಿ ಹೋಗಿ, ಜೊತೆ ಸೇರಿದಾಗ ಅಜ್ಜಿಯ ಮುಖದಲ್ಲೂ ಸಂಕೋಚ, ಸಂಭವ.

ಇದು ಅರವತ್ತರ ದಶಕ. ಆಗ ನಾವು ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರೈಮರಿ ಸ್ಕೂಲ್ ವಿಧ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು. ಬೇಸಿಗೆ ರಜೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ತಕ್ಷಣ, ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಊರಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣಂದಿರಿಗೆ ಪರಿಚ್ಛೇಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು, ಅವರಿಗೆ ರಜೆ ಬಿಟ್ಟು ನಂತರ ಕಳುಹಿಸುವುದಾಗಿ ಏತನಾ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಅಜ್ಜಿ ಹೇಳಿದಾಗ, ಅಜ್ಜಿ ಸಪ್ತ ಮೋರೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ವಾಪಾಸ್ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಹಠ ಮತ್ತು ಅಳು ಜೊತೆ ನೋಡಿದ ಅರ್ಧ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ, ಅರ್ಧ ಬೇಜಾರಿನಿಂದ, ಅಜ್ಜಿ ಅನುಮತಿ ನೀಡುವಾಗ, ಅವರಿಗೆ ಇದ್ದೇ ಇದ್ದು ರಜೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗ್ರಾಮರ್, ಜನರಲ್ ನಾಲ್ಡ್ ಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಲಿ, ಆ ಹಳಗಿ ಹೋಗಿ ಸುಮ್ಮನೆ ತಿರುಗಿ ತಿರುಗಿ ಹಾಳಾಗುತ್ತಾರೆ, ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ಅನಿಸಿಕೆ.

ನಮ್ಮ ಹೋಗುವಾಗ, ಅಜ್ಜಿ ಸಪ್ತ ಮೋರೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ವಾಪಾಸ್ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಹಠ ಮತ್ತು ಅಳು ಜೊತೆ ನೋಡಿದ ಅರ್ಧ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ, ಅರ್ಧ ಬೇಜಾರಿನಿಂದ, ಅಜ್ಜಿ ಅನುಮತಿ ನೀಡುವಾಗ, ಅವರಿಗೆ ಇದ್ದೇ ಇದ್ದು ರಜೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗ್ರಾಮರ್, ಜನರಲ್ ನಾಲ್ಡ್ ಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಲಿ, ಆ ಹಳಗಿ ಹೋಗಿ ಸುಮ್ಮನೆ ತಿರುಗಿ ತಿರುಗಿ ಹಾಳಾಗುತ್ತಾರೆ, ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ಅನಿಸಿಕೆ.

ನಾವು ಅಜ್ಜಿಯ ಜೊತೆ ಜೊತೆ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಊರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜಿಯ ಊರಿನವರೊಡನೆ ಯಾವ ಬಸ್ಸುಗಳೂ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಂಜೆ 5:30 ಕ್ಕೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಿಂದ ಹೊರಟರೆ ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜಿಯ ಊರಿನಿಂದ ಎರಡು ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಮುಜ್ಜಲಗುಮ್ಮಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ 8:30 ಆಗಿ ಕೆಲವು ಹೋಗಲು ಯಾರೂ ಜೊತೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲೇ ಸಾಹುಕಾರರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡು ಮೇಲೆ ಮಲಗಿ, ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನಹಗಲಿ ಹಳ, ಅದರಲ್ಲಿ ಕೈ ಕಾಲು ಮುಖ ತೋಳಿದು ಒರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಟವರ್ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಹೋಗಾ ಹೋಗಾ ಒಣಗಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಊರು ಮುಟ್ಟಿದ ನಂತರ ನಮ್ಮ ದಿನಚರಿಯೆಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡಮ್ಮನವರ ಜೊತೆ. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎದ್ದ ತಕ್ಷಣ ಹುಸುಗಳನ್ನು ಊರ ಮುಂದಿನ ಮಂದೆಗೆ ಹೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಹುಸುಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ ಬಲದಿಂದ ತಮ್ಮ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಹೋದರೂ, ನಾವು ಒಂದು ಜೋಳದ ದಂಟು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಹೋಯ್ ಹೋಯ್ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಹೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ನಮ್ಮ ಹುಸುಗಳ ಊರ ಮುಂದಿನ ಊರ ದನಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಹುಸುಗಳ ಜೊತೆ ಹೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾ ಇಲ್ಲವೋ ಅಂತ ಅನುಮಾನವಾಗಿ, ಅಲ್ಲೇ ಕೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಊರಿನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಹುಸುಗಳು ಬಂದ ಮೇಲೆ, ದನ ಕಾಯುವವರು ಅವುಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸಲು, ಹೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವವರೆಗೂ ಕುಳಿತು, ನಂತರ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಂತರ ಎಮ್ಮೆಗಳ ಸರದಿ.

ನಂತರ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಬೆಳಗಿನ ಉಪಹಾರ ಆಗುವವರೆಗೂ ಕಾಯುತ್ತಾ ಕಿಟ್ಟಿ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸುವಾಗ ಕಂಠೇ ಭಿಕ್ಷು ಎಂದು ಪಕ್ಷದ ಈಶ್ವರ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದ ಅಮ್ಮನವರು ಬಿಡುಗಡೆ, ಅವರಿಗೆ ಭಿಕ್ಷು ಕೊಡಲು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ಕೊಟ್ಟ ಏನಾದರೂ ತಿಳಿಸುವ ಕೊಡುಗೆಗಳಿಗೆ ಅಜ್ಜಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರು. ಅಜ್ಜಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ ಕೊಡುಗೆಗಳಿಗೆ ಅಜ್ಜಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರು. ಅಜ್ಜಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ ಕೊಡುಗೆಗಳಿಗೆ ಅಜ್ಜಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕಿಟ್ಟ ಬುತ್ತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಹೊತ್ತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಸುನೀಲೇ ಎದ್ದು, ಬೇಸಾಯಕ್ಕೆ ಹೋದ ದೊಡ್ಡಮ್ಮನವರಿಗೆ ಊಟ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮುದ್ದೆ ಅನ್ನ, ಸಾರು, ಮೊಸರು, ಮಜ್ಜಿಗೆ, ಚಿಟ್ಟಿ ಎಲ್ಲಾ ಒಂದು ಬದಿರಿಸಿ ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ಹೊರಟರೆ, ಅವರ ಜೊತೆ ನಾವೂ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಬುಟ್ಟಿ ಹೊರಲು ನಾನು ಮುಂದು ತಾ ಮುಂದು ಅಂತ ಜಿಗಣೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ತಲೆ ಮೇಲೆ ಇಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾವು ಹೊಲ ಮುಟ್ಟುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಜ್ಜಿಗೆ ಸಾರು ತುಳುಕಾಡಿ ಚಿಟ್ಟಿ ದೊಡ್ಡಮ್ಮನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬೈಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹೊಲ ಮುಟ್ಟಿದ ನಂತರ ಬಾಯಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾವಿನ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಬುಟ್ಟಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೂರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪಂಪ್ ಚಾಲು ಮಾಡಿದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅಟವಾಡಿ, ಬಟ್ಟೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ನೆನಿಸಿಕೊಂಡು, ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಒಣಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ದೊಡ್ಡಮ್ಮನವರು ಕೈಕಾಲು ಮುಖ ತೋಳಿದು ಊಟಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಜೊತೆ ನಾವೂ (ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಿಂದು ಬಂದಿದ್ದರೂ) ತಿನ್ನಲು ಕೈ ಒಡ್ಡಿ ಕೂರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇದು ಮೊದಲೇ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ಸ್ವಲ್ಪ ಜಾಸಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಜೊತೆ ಮಾವಿನ ಮರದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡಿ, ನಂತರ ಜೊತೆ ನೆಗೆಲು ಹಿಡಿದು ಹೊಲ ಉಳಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಮಗೆ ಆಗಲೂ ಬಿಡೋ ಅಂದವರಿಂದ ಬಿಡದೆ ಹಠ ಮಾಡಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಂತರ ಬಾಯಿಯ ಬಳಿ ಬಂದು ಬಟ್ಟೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಾಸಿ ಒಳಗೆ ಇಳಿಯಲು ಮಾಡಿದ ದಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿದು, ನೀರಿನ ಅಳಿಕ್ಕೆ ಹೊತ್ತ ಮೇಲಿನಿಂದ ಎಗರಿ ಕಾಚುತ್ತಿದ್ದೆ. ಎಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ಸಾಕು ನಡೆರೋ ಹೊತ್ತಾಯಿತು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತೆ ತಾಲಿ ಬುಟ್ಟಿ ಹೊಲ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟೆ. ಈಗ ಚೆಲ್ಲುವಂತಹದು ಏನೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರಿಂದ, ದೊಡ್ಡಮ್ಮನೂ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಬುಟ್ಟಿ ಹೊಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಚೌಕ ಬಾರ, ಗೊಟ್ಟು ಗುಣ ಇಡಿ, ಏನಾದರೂ ರುಬ್ಬುತ್ತಾ, ಬೀಸುವುದು ಅದರ ಅಲ್ಲೂ ದೊಡ್ಡಮ್ಮನವರಿಗೆ ಸಹಾಯ (ಸಹಾಯಕ್ಕಿಂತ ನಮ್ಮಿಂದ ಅವರಿಗೆ

ಆಕರ್ಷಕ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ಬಾತುಕೋಳಿ

ನಮ್ಮ ಮನೆಯಿಂದ ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆಗೆ ಬರುವ ನಂದಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಗದ್ದೆಗಳು ಇದ್ದವು. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವ ನೀರು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಬಣ್ಣದ ಬಾತುಕೋಳಿ ಗುಂಪು ಬೇರೆಯಾಗಿ ಈಜುವಾಗ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಈ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣ ಎದ್ದು ಕಾಣುವುದು ತಿಳಿಯಿತು. ಕೆಲವು ವಿಸ್ಮಯ ಗಾತ್ರ ಮತ್ತು ಮೈಮೇಲಿನ ಗೆರೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಅದೇನೇನೂ ಇತ್ತು. ತಲೆಯಮೇಲೆ ಬಾಚಿದ ಕೊಡಲಿನಂತಹ ಕೆಲವು ಸ್ವಲ್ಪ, ರೆಕ್ಕೆಯ ಮೇಲಿನ ಪಟ್ಟಿಗಳು ಈ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಉಳಿದ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಾತುಗಳಿಗಿಂತ ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಜಲಸಸ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೆಂಟುಗಳೇ ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಆಕರ್ಷಣೆ. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಈಜುತ್ತಾ ಜಲಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಹಲವಾರು ಬಾತುಗಳು ಇದ್ದವು. ಒಂದು ದಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ಕೆರೆಯ ಬಣ್ಣದ ಸಿಕ್ಕಿಬಾತುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಅವುಗಳಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಚಿಕ್ಕದಾದ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ಬಾತುಗಳು ಕಾಣಿಸಿದವು.

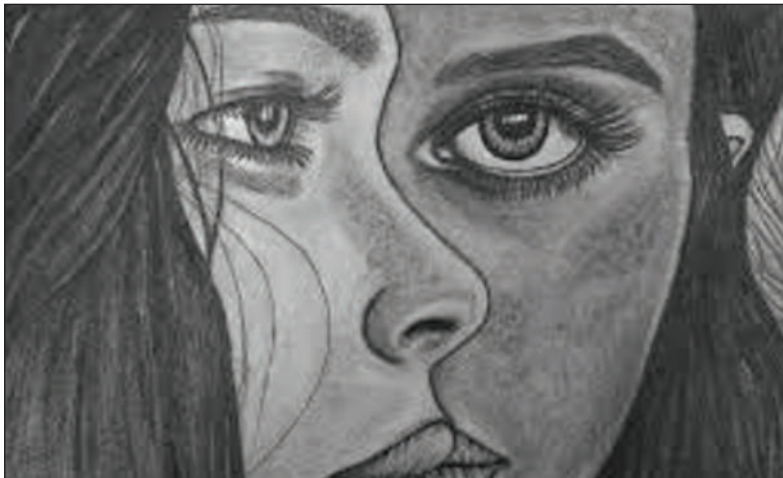
ಆ ಮೇಲೆ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಗಮನಿಸುವಾಗ ಈ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ಬಾತುಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆಲವು ವಿಸ್ಮಯ ಗಾತ್ರ ಮತ್ತು ಮೈಮೇಲಿನ ಗೆರೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಅದೇನೇನೂ ಇತ್ತು. ತಲೆಯಮೇಲೆ ಬಾಚಿದ ಕೊಡಲಿನಂತಹ ಕೆಲವು ಸ್ವಲ್ಪ, ರೆಕ್ಕೆಯ ಮೇಲಿನ ಪಟ್ಟಿಗಳು ಈ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಉಳಿದ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಾತುಗಳಿಗಿಂತ ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಜಲಸಸ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೆಂಟುಗಳೇ ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಆಕರ್ಷಣೆ. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಈಜುತ್ತಾ ಜಲಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಹಲವಾರು ಬಾತುಗಳು ಇದ್ದವು. ಒಂದು ದಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ಕೆರೆಯ ಬಣ್ಣದ ಸಿಕ್ಕಿಬಾತುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಅವುಗಳಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಚಿಕ್ಕದಾದ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ಬಾತುಗಳು ಕಾಣಿಸಿದವು.

ಹೆದ್ದಾರಿಯ ಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಕೆರೆಗಳು ಹಲವು ಕಡೆ ಇದ್ದವು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆನಿಷ್ಚ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಬಗೆಯ ಹಕ್ಕಿಗಳು, ಹಲವು ಬಗೆಯ ಜಲಸಸ್ಯ ಗಳು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದ ಇನ್ನಷ್ಟೋ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗುಂಪುಗಳಿದ್ದವು. ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಬಾವಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲೂ ನೀರು ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅಷ್ಟೆಲ್ಲ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಟ್ಟುವಾಕುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಬಿಡದೆ ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿದು, ಕೆಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಸುತ್ತಲೂ ಕಣ್ಣಿನ ಬೇಲಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ಇಂಟರ್ಲಾಕ್ ಆಳವಡಿಸಿ ಮಾನವರ ಇಲಿಯುವಾಕುತ್ತಾ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಮತ್ತು ಹಕ್ಕಿಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿರುವ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸಹಾ ಕೆಲವು ಬಾತುಕೋಳಿಗಳು ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಯಾವಾಗ ಪಕ್ಷಿ ವಿಕ್ಷೇಪೆಯ ಹವಾಸ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದೆ. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಈಜುತ್ತಾ ಜಲಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಹಲವಾರು ಬಾತುಗಳು ಇದ್ದವು. ಒಂದು ದಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ಕೆರೆಯ ಬಣ್ಣದ ಸಿಕ್ಕಿಬಾತುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಅವುಗಳಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಚಿಕ್ಕದಾದ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ಬಾತುಗಳು ಕಾಣಿಸಿದವು.

ಆದರೆ ಒಂದು ದಿನ ಆ ಗದ್ದೆಗೆ ಮಣ್ಣು ತುಂಬಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದರು. ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಂದೆಲ್ಲಾ ತಂದ ಕಟ್ಟಡದ ಒಡಕೆ ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ತುಂಬುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ತುಂಬು, ಮಣ್ಣುಹಾಕಿ ಚಂದದ ಕೆರೆಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟರು. ಕೆಲವು ದಿನ ಆ ಜಾಗ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಆಟದ ಮೈದಾನವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಆಟಕ್ಕೂ ದೊಡ್ಡ ವಸತಿ ಸಂಕೀರ್ಣ ಅದೇ ಎತ್ತುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲೇನೂ ಕೆರೆ ಇತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಇತ್ತು ಎನ್ನುವ ಕುರುಹೂ ಇಲ್ಲದಾಗಿದೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ಬಣ್ಣದ ಸಿಕ್ಕಿಬಾತುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಅವುಗಳಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಚಿಕ್ಕದಾದ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ಬಾತುಗಳು ಕಾಣಿಸಿದವು.

ಜೀವನದ ಎರಡು ಮುಖಗಳು

ನಾವು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ನಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಅನೇಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಅವರ ಮಾತು, ಕ್ರಿಯೆ ನೋಡಾ ಇದ್ದು ಗಮನಿಸೋದೇ ಇಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಬಳಿ ಸಮಯ ಇಲ್ಲ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇತರರ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನಿಸುವ ಆಸಕ್ತಿ ಕುತೂಹಲ ಇರೋದೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಸಮಾಜಮುಖಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಗಮನಿಸ್ತೀನಿ.

ಮೊನ್ನೆ ನಜನಗೂಡಿನ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 3.30ಗೆ ಸರಕಾರ ಕೆಲವು ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟೆ. ನನ್ನ ಪಕ್ಕ ಕೂತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಯುವತಿ ಸತ್ತ ಬಂದರ ಮೇಲಿಂದರಂತ ಯೂರಿಂಗೋ ಮೂಗು ಮಾಡಿ ದಬಾಯಿಸಿ ಬೈತ್ತಿದ್ದ ಗಡಸುತನ ಕಂಡೆ. ಬಾಸ್ ಹೊರಗಿಂದ ಒಬ್ಬ ಯುವಕ ಆಕೆಯನ್ನು ಬಾ ಬಾ ಎಂದು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಾ, ಆಕೆಯ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಹೊರಗೆ ಬರಲು ಕರೆದರೂ, ಆಕೆ ನಾ ಬರೋಲ್ಲ ಮನೆಗೆ ಅಂತಿದ್ದಳು. ಆಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕುತೂಹಲ-ಅನುಕಂಪ. ಆದರೆ ಏನಾದರೂ ನಾ ಕೇಳಿದರೆ, ಆಕೆ ಸಿಡಿದರೆ ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾದೆ.

ಆ ಪಕ್ಕದ ಬದಿ ಸಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವಯಸ್ಸಾದ ಹೆಣ್ಣು ಯು ಕೈತ. ಅತನ ಪಕ್ಕ ಒಬ್ಬ ಮಧ್ಯಮಸ್ಥನ ಮಹಿಳೆ, ಅತನ ತಲೆ, ಕನ್ನೆ ಸವರುತ್ತಾ ಕಣ್ಣಿನ ಸುರಿಟಿ ಆಳುತ್ತಾ ಉಪಾಹಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿಯುಪ್ಪ ಅಂತಿದ್ದಳು ನಾನು ಏನೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದೆ. ಆಕೆ ಅವನನ್ನು ನವರಗೂರು ಗುತ್ತಿಗೆ ಕೆರೆಯ ತಪಾಸಣೆ ಎಲ್ಲ ಪರಿಶ್ಕೆ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಇವರಿಗೆ 3

ದಿನಗಳ ನಂತರ ಕಣ್ಣಿನ ಅಪರೀಕ್ಷಣೆ ಇದೆ. ಈಗ ಅವರೊಬ್ಬರೇ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿ ಗದ್ದಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಕಂಡೆಲ್ಲರೇ ಹೇಳಿದರು. ಈ ಬಾಸ್ ನಂಜನಗೂಡಿನ ಇಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಬಳಿ ಸಮಯ ಇಲ್ಲ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇತರರ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನಿಸುವ ಆಸಕ್ತಿ ಕುತೂಹಲ ಇರೋದೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಸಮಾಜಮುಖಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಗಮನಿಸ್ತೀನಿ.

ಮೊನ್ನೆ ನಜನಗೂಡಿನ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 3.30ಗೆ ಸರಕಾರ ಕೆಲವು ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟೆ. ನನ್ನ ಪಕ್ಕ ಕೂತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಯುವತಿ ಸತ್ತ ಬಂದರ ಮೇಲಿಂದರಂತ ಯೂರಿಂಗೋ ಮೂಗು ಮಾಡಿ ದಬಾಯಿಸಿ ಬೈತ್ತಿದ್ದ ಗಡಸುತನ ಕಂಡೆ. ಬಾಸ್ ಹೊರಗಿಂದ ಒಬ್ಬ ಯುವಕ ಆಕೆಯನ್ನು ಬಾ ಬಾ ಎಂದು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಾ, ಆಕೆಯ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಹೊರಗೆ ಬರಲು ಕರೆದರೂ, ಆಕೆ ನಾ ಬರೋಲ್ಲ ಮನೆಗೆ ಅಂತಿದ್ದಳು. ಆಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕುತೂಹಲ-ಅನುಕಂಪ. ಆದರೆ ಏನಾದರೂ ನಾ ಕೇಳಿದರೆ, ಆಕೆ ಸಿಡಿದರೆ ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾದೆ.

ಆ ಪಕ್ಕದ ಬದಿ ಸಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವಯಸ್ಸಾದ ಹೆಣ್ಣು ಯು ಕೈತ. ಅತನ ಪಕ್ಕ ಒಬ್ಬ ಮಧ್ಯಮಸ್ಥನ ಮಹಿಳೆ, ಅತನ ತಲೆ, ಕನ್ನೆ ಸವರುತ್ತಾ ಕಣ್ಣಿನ ಸುರಿಟಿ ಆಳುತ್ತಾ ಉಪಾಹಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿಯುಪ್ಪ ಅಂತಿದ್ದಳು ನಾನು ಏನೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದೆ. ಆಕೆ ಅವನನ್ನು ನವರಗೂರು ಗುತ್ತಿಗೆ ಕೆರೆಯ ತಪಾಸಣೆ ಎಲ್ಲ ಪರಿಶ್ಕೆ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಇವರಿಗೆ 3

ಟಿಟ್ಟು ಕೆಲವು ನೋಟ್‌ಗಳು ಹಾಕಿ ಹತ್ತು ಬಾರಿ ಹುಪ್ಪಾಹಾಗಿ ಹೋಗಿ ಬಾ ಜೋಪಾನ ಎನ್ನುತ್ತ ಧಾರಾಕಾರ ಕಣ್ಣಿನ ಸುರಿಟಿಡಾಗ ನನಗೂ ಆಳು ಅಂತ. ಈ ಮಗನು ಅಪ್ಪನ ಬಗ್ಗೆ ತಾಳಿರುವ ಪ್ರೀತಿ, ಗೌರವ ಬಗ್ಗೆ.

ಆಗ ಕುಟುಂಬದ ಮಹತ್ವವೇ ಹೀಗೆ ಅಂದ ಕಂಡೆಲ್ಲರೇ ಆಕೆ ಏನಂತಿದಳು. ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಬಾಸ್ ಸ್ಟಾಂಡ್ ತಲುಪಿಸಿ ಎಂದು ನನ್ನ ಬಳಿಯೂ ಹಾಗೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡಾಗ ಆ ಕಂಡೆಲ್ಲರ ನನ್ನ ತಪಾಸಣೆ ಮಾಡಿದೆ. ಅಲ್ಲವೂ ಈ ಬಾಸ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲರ ಬಳಿ ಹೇಳಿದಿಯಲ್ಲ. ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲಾ ಆಕೆ ಕಡೆಕೋಡಲಿಲ್ಲ. ಇಳಿಯುವಾಗಲೂ ಅಷ್ಟು ಜೋಪಾನ ನಿಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಣ್ಣು ಕಾಣೋಲ್ಲ ಅನ್ನುತ್ತಾ ಇಳಿದಳು.

ಆ ಈ ಪಕ್ಕದ ಹುಡುಗಿ ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟಳು. ಅಷ್ಟು ನನ್ನ ಮನೆಯವರಲ್ಲ ಕೆಟ್ಟಿತ್ತು. ಅಮ್ಮಾ ಮಾಮುಂದಿರು ತಂಗಿ ಆಕೆ ಗಂಡ ಎಲ್ಲ ಸ್ವಾಗ್ತುಗಳು. ಯಾವುದು ಬಗ್ಗೆಯೇ ಕೇಳಿದ. ನಾನು ಒಬ್ಬನು ಲವ್ ಮಾಡಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸೋದರಮಾವನ ಮಗನು ಮನೇಲಿ ಮಾಮಂದಿರು ನಮ್ಮನ್ನು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಬೆಂಗಳೂರು ಮಾಮ-ಆಕೆ ನನ್ನ ಅಪರಮೆಗನ ಲಗ್ನ ಫಿಕ್ಸ್ ಮಾಡಿ ಲಗ್ನಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಅವರ ಖರ್ಚಲ್ಲೇ ಮಾಡಿ 1 ವರ್ಷ ಆಯ್ತು. ನನ್ನ ಅಮ್ಮ ಬೇರೆ ಮಾಮಂದಿರು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಭಾವುಕಿಸಲೂ ಇಲ್ಲ ನಾ ಬೆಂಗಳೂರು ಮಾಮನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ ಅಂದ್ರು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿನೋಕೆ ಒಪ್ಪಿಲ್ಲ. ನಾ ಅದಕ್ಕೆ ಜಿಗಣೆ ಆದ ಬಾಸ್ ಹೆಣ್ಣಿನ ತಂಗಿ ಗಂಡ ಎಂದು ಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಿದನು.

ಅಲ್ಲವೂ ಮಾಮವೆಗೆ ಮೊದಲು ಲವ್ವರ್ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದಿಯಲ್ಲ. ಅಯ್ಯೋ ಅಷ್ಟು ನನ್ನ ಎಂಗೆಣ್ಣೆ ಮಂಚ್ ಆಗಿದೆ. ಈಗ ಅವರೇ ಕಂಡೆಲ್ಲರೇ. ಹೋಗಿರಲಿ.

ಅಲ್ಲವೂ ನೀ ಬಂಗಳೂರು ತಲುಪಿಸಿ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿರೋಕೆ ರಾತ್ರಿ ಆಗಲೋಲ್ಲ.

ನಂಗೆನು ಹೆದರಿಕೆ ನಾ 7ನೇ ಕ್ಲಾಸ್ ಓದಿರಲಿ ನಂಗೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತು. ನನ್ನ ಕಿಸ್ಸಾಗ್ಗೆ ಪೋನ್ ಮಾಡಿದೆ. ಅವನು ಬಂದು ಕಾಲಿಲ್ಲಿ ಕೆರೆಯೂ ಹೋಗೋಣ.

ಹುಪ್ಪಾಕವು ಎಲ್ಲರ ಹೆಣ್ಣು ಜಿಗಣೆ ಆಡಬೇಡ ಸುಬಂ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತೆ. ನಾನಂದೆ.

ಅಷ್ಟು ನಂಗೆ 19. ನಾನು ಮೆಜಾರಿಟಿಗೆ ಬಂದಿರಲಿ ಬೇರೆ ಯಾರ ಸಹಾಯವೂ ಬೇಡ ಅಂದ್ರು, ಹೆಣ್ಣಿನ 2 ಮುಖಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಬಾರಿ ಕಂಡೆ.

ಆ ಪಕ್ಕದ ಬದಿ ಸಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವಯಸ್ಸಾದ ಹೆಣ್ಣು ಯು ಕೈತ. ಅತನ ಪಕ್ಕ ಒಬ್ಬ ಮಧ್ಯಮಸ್ಥನ ಮಹಿಳೆ, ಅತನ ತಲೆ, ಕನ್ನೆ ಸವರುತ್ತಾ ಕಣ್ಣಿನ ಸುರಿಟಿ ಆಳುತ್ತಾ ಉಪಾಹಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿಯುಪ್ಪ ಅಂತಿದ್ದಳು ನಾನು ಏನೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದೆ. ಆಕೆ ಅವನನ್ನು ನವರಗೂರು ಗುತ್ತಿಗೆ ಕೆರೆಯ ತಪಾಸಣೆ ಎಲ್ಲ ಪರಿಶ್ಕೆ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಇವರಿಗೆ 3

